

**Gemeenschap Matta en CELOS ontwikkelen
FPIC-samenwerkingsovereenkomst over agrobiodiversiteit.
“We hebben een harde les geleerd”**

De gemeenschap van het inheems dorp Matta participeert als pilotdorp in het agrobiodiversiteitproject (ABD-project) van het CELOS (Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek in Suriname) dat in 2014 is opgestart. De twee andere pilotdorpen zijn Asigrón in Brokopondo en Ricanaumoffo in Marowijne. Het doel van het ABD-project is het conserveren van de agrobiodiversiteit, specifiek het conserveren van de belangrijkste voedselgewassen en de daaraan gerelateerde traditionele kennis van die gemeenschappen. Tijdens dit project traint het CELOS ook de pilot dorpen in technieken voor het produceren van plantmateriaal en bijhorende kennis wordt bijgebracht over hoe om te gaan met o.a. ziekten en plagen bij bepaalde gewassen. The GEF Small Grants Programme Suriname en de Alcoa Foundation financieren dit strategisch project.

Op zaterdag 21 juli 2018 heeft de gemeenschap Matta samen met het CELOS een Agrobiodiversiteit Congres voor Inheemse dorpen in het district Para georganiseerd. Er deden ongeveer 30 personen mee uit maar liefst 10 omringende Inheemse dorpen. Het doel van dit congres was om de overige Inheemse dorpen in het district te informeren over de doelen van het ABD-project en hun mening te vragen over een nog te sluiten “FPIC (*Free, Prior and Informed Consent*)-overeenkomst”. Het project voorziet namelijk in het doorlopen van een FPIC proces dat zal resulteren in ‘een model FPIC samenwerkingscontract’ tussen CELOS en Inheemse en Marrongemeenschappen in Suriname. FPIC is een specifiek recht van inheemsen welke door de Verenigde Naties is erkend en welke ze in de gelegenheid stelt zelf te beslissen over processen en projecten die van invloed zijn op hun leven en hun hulpmiddelen. Het bureau van VIDS, de Vereniging van Inheemse Dorpshoofden in Suriname, heeft het project ondersteund met het uitzetten en begeleiden van het FPIC traject en de ontwikkeling van de modelsamenwerkingsovereenkomst.

De participanten van het congres, dorpshoofden en landbouwers uit de andere Inheemse dorpen van Para alsook bewoners van Matta zelf, keerden positief gestemd naar hun dorp terug. Men is immers bewust gemaakt: 1. van het belang van het behouden van de eigen gewassoorten en variëteiten want deze kunnen verdwijnen onder druk van geïntroduceerde exotische variëteiten, 2. dat bij het verdwijnen van het eigen plantaardig genetisch materiaal ook de (traditionele) kennis over die gewassen verdwijnt, ook voor hun jongere generaties, 3. en dat bij het uitvoeren van projecten met partnerorganisaties, het van belang is dat de gemeenschap een contract tekent met de organisaties. Dit contract moet tot stand zijn gekomen middels een FPIC proces. De deelnemers complimenteerden

Matta met het doorlopen van het FPIC traject om te komen tot een samenwerkingscontract dat zal bijdragen tot een duurzame ontwikkeling. Zowel de belangen van het dorp als het CELOS zullen hierdoor beschermd worden bij het onderzoek naar de agrobiodiversiteit en de ontwikkeling van *in situ* en *ex situ* genenbanken die worden opgezet met een diversiteit aan 'variëteiten' van de belangrijkste traditionele voedselgewassen.

De concept samenwerkingsovereenkomst is tijdens het congres gepresenteerd aan de aanwezigen en alle sprekers benadrukten het belang van de overeenkomst voor het duurzaam conserveren van het eigen waardevol plantaardig erfelijk materiaal van de gemeenschap.

CELOS heeft ervoor gekozen om een FPIC pad te volgen en te promoten in haar samenwerking met Inheemse en Marrongemeenschappen in Suriname. Dat wordt geapprecieerd en volledig ondersteund door de participerende pilotdorpen van dit ABD-project, die in feite op vertrouwensbasis met CELOS samenwerken. De FPIC- en samenwerkingsovereenkomstmodellen worden immers ontwikkeld simultaan aan de uitvoering van de projectactiviteiten.

Met dit project is de bewustwording in Matta vergroot, en daarmee is haar toekomstige onderhandelingspositie versterkt en kunnen voorwaarden en eisen m.b.t. de verstrekking en gebruik van kennis uit het dorp op een betere wijze worden geformuleerd voor participatie aan onderzoek- en ontwikkelingsprojecten met organisaties of instituten op basis van respect en vertrouwen, en wellicht met harde, schriftelijke afspraken. Hierdoor zal worden voorkomen dat de gemeenschap wederom zou moeten stellen "*Wij hebben een harde les geleerd*" hetgeen tijdens het congres met voorbeelden werd geïllustreerd.

